

ABONAMENTUL.

Pentru Monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4-50 fil.

□ □

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 84 fil., a doua
oară 72 fil., a treia
oară 60 fil.

□ □

Tot ce privește foaia
să se adreseze la Re-
dacțiunea și Admini-
strațiunea „Unirea”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Pentru comerț și industrie.

Fundațiunea Gojdu a preliminarat pentru sprijinirea elevilor de comerț și industrie una sută mii cor., Ioan Săbădeanu, comerciant, Brașov și cunoscut filantrop, a lăsat spre acelaș scop altă sută mii. Pe urma lor vor veni cu siguranță alții. Vor veni fondurile capitelor și fundațiile corporațiilor. Va veni întreaga societate românească, îndemnând, sprijinind și ocrotind pe toți ceice voiesc să îmbrățișeze comerțul, industria, și se rupă cu o tradiție, care între împrejurările schimbate nu mai poate fi susținută.

A sosit timpul, ca să revizuiem un program, la care a ținut cu atâta tenacitate o serie de generații. Să luminăm pe părinți, că prin o continuare de școală fără țintă nu asigură încă viitorul copiilor. O nouă atmosferă trebuie creată în opinia publică, o radicală corectură în mentalitatea de până aci.

Nu toți elevii, înscriși în clasa I. gimnazială ajung la examenul de maturitate. Unii dispar de pe băncile școlii deja pe cl. I—II, alții, cei mai mulți, părăsesc școala după absolvirea cl. IV. și alții după VI. Cei de pe a IV. au mers până acum mai toți la preparandie, iar de pe VI. la cursul bienal ori în vre-un seminar teologic. Din clasele mai inferioare de abia câțiva dacă au cutezat a îmbrățișa câte o carieră practică, ceialalți au repetat clase, s'au trudit în nădejdea de-a ajunge pe cl. IV. spre a merge la — preparandie.

Căci aceste au fost carierele predilecte de publicul nostru dela sate — dascăl — popă.

Dascălia este azi departe de-a mai fi cariera veche, atât de căutată odată de fruntașii noștri dela sate. Cu statificarea școlilor din comitatele dela graniță — cele mai multe și mai bune școli — suntem aproape

de momentul, când va trebui să zicem, că pentru școlile câte ne-au rămas, sunt prea multe cele patru preparandii. Cât pentru cariera ca atare, pentru visul fruntașilor noștri dela sate, ca acasă la el să-și vadă copilul învățător — proprietar-învățător, — cred că e superflu să se mai cheltue o singură vorbă.

E bine dacă fiecare părinte își dă seama de cheltuelile, ce-l așteaptă cu creșterea copiilor și dacă este capabil a suportă aceste cheltueli și după absolvarea celor opt clase. La facerea unui preliminar de natura aceasta omul să chibzuiască, dacă se rentează o învățatură infinită pe la universități, fără perspectivele acele, pe cari le așteaptă omul după o muncă îndelungată și mare?

Să învățăm ceva și dela conclocuitorii noștri sași, cari — indiferent dacă e băiatul eminent ori suficient — îl ia din școală și îl trimite cu 6—8 clase gimnaziale în prăvălie, învățăcel.

Comerțul și industria este cântecul viitorului. Îndemnăm pe toți băieții buni, harnici, mai ales pe absolvenții elasei IV. gimn., să îmbrățișeze carierele aceste, absolut rentabile din toate punctele de vedere.

Monarhul la Budapesta. Duminică în 26 crt. a sosit Monarhul în capitala Ungariei. Cu regele a venit și regina. Imediat după sosire, Majestateile Lor au plecat la operă, unde a fost reprezentanție de gală. S'a predat o operă actuală, iar venitul de aproape jumătate milion este destinat pe seama orfanilor și văduvelor soldaților căzuți în războiu.

Luni a primit Majestatea Sa mai multe deputații și dignitari. Deputații au fost: Ceca a proprietarilor, condusă de marele proprietar Contele Zselinszky Robert, prezidentul societății Omge. Deputația orașului Brașov, condusă de contele Mikes Zsigmond, comitele suprem al comitatului. Cu ocazia aceasta comitele suprem a oferit și documentul, prin care comitatul Brașov

ofere Majestateii Sale cetatea Răgno-vului, ca mulțămită pentru apărarea acestui comitat împotriva invaziei românești. Monarhul a primit ofertul cu adâncă bucurie și satisfacție.

A urmat deputația societății »Pro. Transylvania«, și o mulțime de persoane, între cari sunt: prim-ministrul Wekerle și ministrul alimentației publice: principele Windischgrätz. După amiazi la 4 și jumătate Majestateile Lor s'au reîntors la Viena. Cu acelaș tren a mers la Viena și ministrul cultelor contele Zichy János.

† Ioan Săbădeanu

(1836—1918.)

În sfânta zi de Paști (5 Maiu st. n. 1918) a fost petrecut la cele vecinice, fruntașul comerciant din Brașov, *Ioan Săbădeanu*, cunoscut în toate cercurile ca bărbat de inimă, iubitor și protector al tuturor cauzelor mari ale neamului și bisericii noastre.

Înmormântarea regretatului a atras un număr foarte mare de cunoscuți-stimători, cari l-au însoțit dela locuința sa (str. Porții nr. 10) până la locul de odihnă, în cimiterul din Groaverii de sub Tâmpa Brașovului. Sierul era acoperit de un număr însemnat de cununi și jerbe de flori naturale.

Prohodul a fost săvârșit în capela din Groaverii (casa rece) de protopopul gr.-cat. *Moise Brumboiu* din Brașov, care la sfârșit a rostit următoarea vorbire, oglindă fidelă a vieții repausatului:

»Ferieit bărbatul, care n'a umblat în sfatul celor fără de lege și în calea păcătoșilor n'a stătut și pe scaunul bajocoritorilor n'a șezut. C în legea Domnului voia lui, și în legea lui va cugeta ziua și noaptea.»

Psalm I. 1—2.

Jalmieș Adunare!

Praznicul sfinteii Invieri, de altfel de bucurie, pe care îl serbăm azi, este pentru noi și în deosebi pentru fruntașii familiei Săbădeanu din orașul nostru, și de durere. Ajuns la vârsta patriarhală de 82 ani, *Ioan Săbădeanu* se mută chiar azi dintre noi, după ce spre sfârșitul vieții sale, a fost silit să-și schie adeseori, cu psalmistul: „Deamne cât s'au înmulțit ceice mă măcăjese, mulți se scoală asupra mea!”

O viață întreagă, petrecută în cea mai încordată muncă, l-ar fi îndreptățit ca cel puțin la sfârșit să se bucure de tihna cuvenită, dar chiar spre sfârșit l-au ajuns neașteptate lovituri. Căci de mult timp, afară de suferința bătrânețelor avea neajunsuri cu ochii și cu auzul, cari îl împedecau în agendele ce avea de isprăvit. Avea deci lipsă de sprijin zilnic, cu toate acestea searta necruțătoare voise ca chiar spre sfârșit să-l pună la cele mai grele încercări.

Știm cu toții că iubitoarea-i soție, d-na *Elena*, era departe și înșiși suferindă; tot asemenea era departe sub arme unicul lor fiu *Romulus*. Grijile casei comerciale „Ioan Săbădeanu” cu reputație bună, pe aceste vremuri grele, trebuiau să fie mari, și nu era cine să le mai poarte. Toate acestea trebuiau să fie pentru inima simțitoare a repausatului, adevărate dureri istovitoare. Și repausatul le-a purtat cu rezignație eroică și cu desăvârșită încredere în Tatăl cerească. Știa că: „Dumnezeu ceartă pe cei ce îi iubește”. Tăria de credință era pe lângă bunătatea-i de inimă, cea mai aleasă virtute a repausatului.

Îl muncea dorința să-și mai vadă odată pe iubita-i soție și pe iubitul-i fiu; dorul după multă așteptare i-s'a împlinit, dar și ceasul morții i se apropia.

„Dumnezeu pe cei ce îi iubește îi ceartă, dar iară-și îi mângăie”. Dumnezeu a trimis îngerul morții la alesul său fiu Ioan Săbădeanu, care cu desăvârșită evlavie primise cu câteva zile mai înainte sf. taine ale moribunților, chiar în Vinerea Patimilor, adevărat în aceeași zi, în care dăduse paharul morții și dumnezeescului său fiu *Domnului Iesus Hristos*. Olopotele bisericilor noastre chemă la rugăciune, iar Ioan Săbădeanu, care de altădată cu atâta dragoste alerga spre casa Domnului, se prepara de plecare, și a plecat dintre noi pentru totdeauna Vinerea Patimilor la 3 ore d. a. A murit în aceeași zi cu Mântuitorul lumii, ca să se bucure și să intre în fericirea cerească în ziua cea mare a praznicului, în ziua Învierii Domnului.

Iată cum Dumnezeu a știut să-l mângăie, dându-ne nouă semn, ca să cunoaștem că l-a iubit pe el!

Mare este jalea familiei sale, dar nu mai puțin mare este și jalea noastră a tuturor. Rândurile oamenilor noștri de seamă sunt acum atât de rari. Unul dintre cei mai de seamă a fost Ioan Săbădeanu. Ales a fost în moartea sa, precum ales a fost în toată viața sa. Câteva date din biografia lui vor fi de ajuns ca să cunoaștem într'insul pe barbatul rar în felul său, cu inimă de aur, integru pe toată linia.

Ioan Săbădeanu a fost fiul preotului unit din Poiana Săcumei (Kézdi-polyán) Petru Săbădeanu și soției sale preoteasa Maria, născut în 1 Martie v. 1836. Fuseseră doi frați și o soră. Rămase orfan de tată de mic copil. Mamă-sa l-a adus la școală, între altele și aici la Brașov, la școlile catolice, cari pe atunci erau conduse de vrednicul profesor și mai târziu director al lor, Iacob Mureșianu. Înrîmurința acestui spirit luminat asupra tânărului fiu de preot asupra lui Săbădeanu a fost desăvârșită. Samântă bună a dat de pământ virgin, pe care l-a nobilitat, arătându-i direcția, dela care repausatul nu s'a abătut până la moartea sa.

Terminând cu școlile, s'a aplicat la finanțe ca oficial. Orizenul lui era însă mai larg pentru de a-și afla mulțămirea într'o

slujbă mărginită la lucruri, așazicând, mehanice, și de aceea la anul 1857 s'a mulțămît de ofișii și s'a apucat de comerț. Dela firea sa foarte deștept, sobru și muncitor, pe noua sa carieră s'a ridicat ca prin farmec.

În anul 1876 s'a căsătorit cu vrednică-i soție, acum văduvă, doamna *Elena* născ. *Petrovici*. Nu moșteniseră avere dela părinți nici unul, dar o desăvârșită armonie și muncă comună i-au ridicat la bunăstare din ce în ce. Din fericita-le căsătorie s'au născut doi fii: *Romulus*, în viață pe aceeași carieră, comerciant, ca și iubitul său tată și *Remus*, repausat de timpuriu. Prin anii 1880 au cumpărat casele, iar numele Săbădeanu deja de pe atunci era pomenit cu respect tot mai mare. Societatea comercianților români din loc l-a distins cu aceea, că l-a ales președinte al ei timp îndelungat. Ajunse membru în consiliul orașului, membru în congregație, era membru fondator la „Asociațiunea pentru lit. rom. și cultura poporului român”, al „Societății pentru fondul de teatru român” etc., iar ca fiind credincios al bisericii sale, deși bolnăvicios a primit cu plăcere a fi membru al curatoratului bisericii sale, atunci când aceasta s'a declarat de parohie de sine stătătoare (matre) în anul 1913.

Merit neperiter și vecinică pomenire a înscris însă numele său prin fundația sa de 100.000 cor. sub chivernisirea Capitulului din Blaj, făcută cu scop de-a fi ajutama tineri comercianți și meseriași începători precum și ucenici de comercianți și de meseriași. Iată pentru ce avem motiv a-l numi bărbat cu inimă de aur, înțeleghător al rostului vremilor prin cari trecem!

Bucurați-vă fiii neamului nostru, lipsiți dar silitori și vrednici! Iată tatăl vostru! Își trage dela familia sa, trăește cu erutare, pentruca să vă lase și vouă mâna de ajutor. Repausatul a cunoscut și recunoscut marea importanță a brezei comercianților și meseriașilor în simul poporului nostru; a recunoscut-o și a arătat felul cum ea trebuie sprijinită.

Dar nu numai aceasta este jertfa depusă pentru binele de obște. Repausatul a mai făcut și alte legate mai mici, dar laolaltă destul de considerabile. Cunoaștem cu toții generozitatea adurmitului în Domnul, care de ex. pentru masa studenților dela gimnaziul român din loc, a făcut o frumoasă fundație, ce-i poartă numele, apoi nu era ocazie ce i-se îmbia, ca să nu i fi întins larg ajutor. La fondurile culturale din Blaj și din Sibiu, la orfelinatelor inițiate sub egida ambelor biserici române, repausatul a contribuit cu mână largă și cu dragă inimă. Ba nu era petrecere, căreia să nu-i fi întins ofertul său, dacă era invitat.

Plus de asta câte nu au fost ajutoarele, despre cari nu se făcea nici o pomenire în publicitate. Câți băieți lipsiți de pe la școli nu au primit ajutor, câți ucenici și alții, cari îi solicitau ajutorul? Toți erau mângăiați, singur în știrea Domnului. Pentru ca să facă toate acestea, l-a îndemnat singur iubirea sa cea mare față de neamul său, bunătatea lui de inimă și convingerea sa adâncă, că-i bine ca omul pe care l-a ajutat Dumnezeu, să-și facă însuși datoria față de cei neputincioși și lipsiți: „*În legea Domnului voia lui și în legea lui va sugeta ziua și noaptea.*”

Iată de ce trebuie să cunoaștem că Ioan Săbădeanu lasă în urma sa un gol mare, care foarte cu anevoie va putea să fie umplut. Dar cred că se va găsi o altă peană mai

abilă, care să nu lase uitării vrednicile acestui bărbat integru, acestei familii fruntașe din mijlocul nostru.

Pentru aceasta spunem, că nu numai familia sa adânc întristată are cauză de grea durere, chiar în sfânta și de azi (Paști), ci neamul nostru întreg.

Dar Dumnezeu l-a ales, l-a iubit, l-a ajutat, l-a cereat și iar l-a mângăiat ca pe nimeni altul.

Vecinică să-i fie pomenirea!

În numele societății comercianților români a ținut vorbire de adio *Dr. Tiberiu Brediceanu*, președintele actual al societății și dirigent al filialei „Albina” din loc.

În decursul serviciului divin, timpul din seain ce era, s'a schimbat deodată începând o ploaie binecuvântată, care a ținut în tot decursul până când repausatul a fost așezat în mormânt, în mijlocul jalei generale. Pământul se umezise dar și ochii tuturor erau înlăcrimați.

Politica internă. În politica din lăuntru nu se semnalează nimio deosebit. Partidele opoziționale, cari odată sprijineau pe Wekerle, azi sunt total zăpăcite. Conducătorii lor conții *Andrássy* și *Apponyi* stau cu o mică fracțiune la spate, căci ceilalți au ținut să meargă sub lozinci noi cu noul guvern. Numai chiar partidul *Károlyiesc* este compact și face politică de independență și democratică maghiară.

Partidul guvernamental, al lui *Wekerle* se poate considera aproape identic cu partidul muncii, condus de contele *Tisza*. Pe urma compromisului încheiat de contele *Tisza* cu *Wekerle* se poate zice, că astăzi iarăși *Tisza* este stăpânul situației. În comisia exmisă pentru discutarea proiectului reformei electorale, vederile lui *Tisza* au ieșit biruitoare, astfel, că s'a renunțat la dreptul de vot al celor ce au absolutorul clasei IV. elementare și se susține acest drept numai pentru absolvenții cl. VI elementare. Cu primirea acestei propuneri încă 250 mii alegători cad dela dreptul de vot. La fiecare paragraf se propun modificări noi, astfel, că numărul alegătorilor va fi enorm redus față de numărul contemplat în proiectul lui *Wásonyi*. Mai pe urmă li-s'a luat dreptul de vot pentru totdeauna acelor, cari au spionat, au conspirat cu dușmanul, au tradat, au părăsit țara și au mers cu dușmanul pe pământ inamic.

Vorbirea lui Lloyd George. Ministrul președinte englez a ținut un nou discurs, în care a declarat, că distrugerea Rusiei este pentru antantă o pierdere ireparabilă. Mai trebuie mult, până ce America poate substitui pe fostul aliat dela Nord. Față cu lupta submarină, aliaților le-a succes să scufunde atâtea submarine, câte Germania cu greu va putea să suplinească.

Antanta e azi — spune *Lloyd George* — în situație să producă de două ori atâtea vapoare, câte pot scufunda submarinele germane. Timpul pentru încheierea păcii va sosi numai, când militarismul prusiac va fi distrus.

† GAVRIL POP.

Morbul și ultimele zile.

Despre fericitul în Domnul canonicul G. Pop, să poate zice, că în lunga sa viață n'a suferit nici macar de durere de cap. Ca tânăr când s'a reîntors dela studiul teologiei din Viena, fiind tare debil și aplicat spre boală de piept, un an de zile a petrecut la casa părințească în Bărei, unde a folosit cură de soare și a trăit cu lapte de capră. Cura aceasta a continuat-o și ca profesor în Blaj și mai târziu ca protopop în Cluj. Întrebat de unii și de alții, ce secret știe de-i așa de sănătos? răspundea cu două cuvinte: „Moderata duranță” și întru adevăr, că moderarea în toate acțiunile sale i-a lungit firul vieții și l-a scutit de boale.

Până la începutul lunii lui Nov. anul trecut zi de zi să culca la 10 ore seara și să scula vara la 5 ore, iarna la 5½ ore dimineața. La 6½ ore iarna vara era în biserică și făcea utrenia, chiar și singur. La 8 ore dejuna un păhar de cafea. Între 12 și 1 oră prânzeau supă și ceva mâncare groasă și bea un păhar de vin cu apă minerală. Seara cina o cafea și un ou și bea un jumătate de păhar de vin. Alte mâncări peste zi nu folosea niciodată. În schimb scria, cetia, la masa de scris pururea în picioare, mici când șezând lângă masă.

În fiecare zi să preumbla iarna vara o oră în liber de era timp frumos, în casă de era vreme rea. În anii ultimi mergea și de 5, 6 ori peste zi la „Consum”, ca să supravegheze, căci zicea: „paza bună fereste primejdia rea”.

În tot decursul neputințelor sale a fost deștept și cu mintea luminată. Cetia ziarele regulat, să interesa de mersul războiului și de toate lucrurile publice. A scris înainte de aceasta cu câteva săptămâni la »Calea vieții« în cauza bisericii din Cluj, căci a citit nește lucruri necesacte.

Până înainte de moarte cu 2 săptămâni studia în fiecare zi o oră din limba italiană. Făcea comparare între limba latină, italiană, greacă, română și germană. S'a interesat de alegerea de Mitropolit și dorea să ne dea Dumnezeu un bărbat, care să facă reformele de lipsă în toată administrația noastră bisericască și ordine în biserică. Zicea, că dacă nu l-ar măcăji înădușeala de piept s'ar duce la votare. Așa nu cuteză, căci e frică, că va ameți acolo.

În ziua alegerii având 6 oaspeți la casă cu toți a conversat și i-a părut bine de rezultat.

S'a interesat în ultimele zile cu deosebire de biserică din Cluj și de „Economul” al cărui membru fondator a fost și mare acționar.

Miercuri în 15 Maiu s'a preumblat puțin prin casă. A citit tot fără ochelari ziarele. Seara a cinat și venind medicul Dl Dr. Solomon l-a rugat să-i ceară pulzul. L-a cercat. Era slab de tot abea bătea 18—20', l-a întrebat, că cum e pulzul și inima? și spunându-i că-i bună, i-a zis: Dacă pulzul și inima îmi sunt bune, dămi ceva medicină, ca să nu mă înădușesc așa și atunci eu sunt sănătos, că nu mă doare nimica.

Medicul i-a și scris medicină. Aceea însă nu a apucat să o ia, căci noaptea la 3½ ore s'a stâns ca o lumină în brațele nepotului său Podoabă.

Marelui poet

† Gheorghe Coșbuc.

Căzuta-i steauă luminoasă,
Ce străluceai în larga zare,
În fulger lung tăind văzduhul:
Un soare lunecat în mare,

Doinașul munților din codru,
Și-a horelor din zi de vară,
Amantul florilor albastre,
Și-al lanurilor de săcară...

Te plâng Siminele din bazme,
Ce coasă'n prispă și visează,
Sub umbra mărilor în floare,
Ce legănat de vânt oftează...

Te plânge'm vierou-i rândunica,
Și ciocărlia săltăreață,
Și diamantul ce'nvestmântă,
Mărta, sfântă, dimineața!

Atâța crai îți țin lumina,
În noaptea care te 'ncumjoară,
Atâți viteji în fir de aur,
Ce munți și dealuri le doboară...!

Stă strins în jurul tău poporul
Înmărmurit de a sa peană,
Oftând cu umede pleoape,
Cernindu-și lira sa orfană...!

Tu craiul cântecelor noastre,
Un neam întreg îngenunchiază,
Udând cu lacrimi țărina,
Și salcia, ce-ți stă de pază...!

Elena din Ardeal.

Informațiuni.

O distincție binemeritată. *Vasile Pordea, canonic la Gherla.* Pe venerabilul preot bătrân, notar consistorial, secretar episcopesc în Gherla, pe »baciul« și Clarisimul Domn *Vasile Pordea* șezând în munca grea la masa de scris, îl ajunge o binemeritată distincție: *canonicia*.

E firesc omului și mai ales spiritelor ce nizuiesc spre perfecțiune, ce nu tângesc niciodată la chemarea lor, ca orice recunoștință — fie aceea cât de întârziată — să miște, să emoționeze, să împintenească spre mai de-săvârșire.

Așa și cu »baciul« și reverendisimul Pordea. Îi cade bine recunoștința, — »n'am să trăiesc 20—30 de ani încă« zice colegilor noi în canonicie și altora, care grăbesc a-l felicita.

Banul Dumnezeu știe Venerabile și Reverendisime Pordea cât ai încă de-a munci, dar între atâtea supărări ce la bătrânețe te-au lovit, distincția: ce te-a ajuns fie-Ți spre mângâiere pentru munca și sirguința de albină.

Preluca-v., în luna Maiu 1918.

Vasiliu Pop,
preot.

Din dieceza Lugojului. Concurs pentru primire la Teologie. Pentru complinirea locurilor vacante dela seminarul teologie diecezan din Lugoj, cu aceasta publicăm concurs cu termen de 15 Iunie n. 1918.

Recurenții vor înainta recursale la acest ordinariat instruite cu următoarele documente: 1. Extras de botez. 2. Testimoniul de maturitate. 3. Atestat dela auctoritatea competentă despre raporturile militare ale recurentului.

Observăm, că fiecare Cleric va avea să solvească Cassei Seminariale o taxă de 100 cor. în două rate egale și anume rata primă de 50 cor. la înțrarea în seminar, iar rata a doua de 50 cor. la începutul anului al treilea de teologie.

Recurenții au să-și prezenteze în persoană acestui Ordinariat recursul în ziua de 15 Iunie n. cu care ocaziune vor fi examinați și supuși vizitării medicale.

Pentru recurenții, cari nu pot fi primiți în beneficiu, ei numai cu spesele proprii, taxa intertenției e satorită în 1500 cor. pentru anul școl. 1918—19.

— **Concurs la stipendiul fundației Breaa dela școala agronomică r. u. din Lugoj.** Se escrie cu terminul de 20 August 1918. Rugările deduse în limba statului adresate Înaltului Minister de agricultură r. u. cu o specială cerere subșternândo cestui ordinariat, că vor înainta de aici destinațiunii lor cu propunerea consistorului nostru.

— **Denumiri:** 1. Preotul *Ioan Butnar* din Belotinț a fost transferat la Barbatonil-superiori. 2. Preotul nou ordinarat *Nicolae Stoicu* a fost trimis la Belotinț. 3. Preotul nou ordinarat *Samoilă Ciunșag* a fost denumit la Castău.

Chestia stipendiilor și studenții militari dela universitate. Pe urma dispozițiilor ministrului de războiu o multime de studenți absolvenți și universitari își reiau firul studiilor întrerupte de serviciul lor militar și se înscriu la cursurile inaugurate la diferitele facultăți universitare pe câte un interval de trei luni. Studenții aceștia sunt de felurite categorii și condiții. Sunt, cari au absolvat gimnaziul de 4 ani și de abia acum ajung să înceapă o carieră, alții cari și-au întrerupt studiile ca universitari de anul prim — al doilea, alții, cari stau în fața cenzurei de avocat de atâția ani. Sunt cari la universitate vin ca sublocotenenți ori locotenenți, ofițeri cu plată dar sunt destui, cari trebuie să trăiască din 8 cruceri la zi cu cost, cvartir și celealalte. Cum vor trăi acești tineri, când sunt cei mai mulți în condiții cât se poate de reduse și acasă? Unora li-s'a distrus caminul, altora le sunt părinții alătura de ei la serviciul militar ori sufer de atâtea mizerii, câte într'un războiu înainte calcula nu se pot?

Credem, că ar fi un lucru înțelept, dacă Consistoarele noastre având toate aceste în vedere, ar trece peste anumite forme observate la conferirea stipendiilor și ar veni militarilor-universitari într'ajutor. Să nu se lege nime acum de terminul escrierii de concurs, când bieții de ei nu știu dacă li-se va permite să vină la curs și când vor putea veni, ei să li-se dea ajutoare corespuzătoare acum, când au lipsă de ele.

Ar fi bine dacă și masa universitarilor din Cluj ar apela la oameni cu dare de mână și la bănci, ca să le facă celorce sunt avizați și aci un favor, atât de binevenit pe sumpetea aceasta enormă.

Decorație. Dl. *Victor Muntean*, prim-contabilul „Patriei” căpitan, a fost pentru a doua oară decorat cu *signum laudis* cu insigniile săbiilor, pentru ținuta bravă și pentru serviciile eminente aduse înaintea inamicului.

Dar. Dl. *Octavian Constantin*, funcționar la „Albina” și măiestru diplomat de dans, a dăruit pe seama mesei studenților din Blaj 120 cor., iar pentru biblioteca școlii civile de fete 80 cor.

Maial. În 25 ert. după amiază publicul din Blaj a luat parte la o frumoasă petrecere. Tineretul dela școlile din loc a aranjat sub conducerea câtorva profesori un maial în grădina din Veza. Maialul s'a ținut în legătură cu examenul cursului de dans, la care au luat parte 117 elevi dela gimnaziu și 87 elevi dela școala de fete. A fost o petrecere a tinereții, a primăverii, care a atras multă lume.

Cuvânt de rămas bun. La încheierea cursului de dans, inaugurat pentru elevii și elevele școlilor din Blaj, acum când mă depărtez din mijlocul DVoastră iubiți elevi și eleve, țin să mulțămesc dlor profesori și profesoare pentru sprijinul ce mi-l-au dat și să zic tuturor un: Rămas bun!

Blaj, la 25 Maiu 1918.

Octavian Constantin,
funcționar la „Albina” și
măiestru de dans.

O producție școlară-teatrală foarte bine reușită s'a aranjat în 6 Maiu n. (a doua zi de Paști) în comuna Dârlos (com. Târnavamică) sub conducerea zelesului învățător Ioan Frâncu, carele după un serviciu militar de 3 ani și mai bine, a fost concediat pe timp de un an și eliberat dela serviciul militar, s'a întors în mijlocul iubiților săi școlari, decorat pe piept cu medalie de argint, câștigată în asaltul dela Ivangered, dar și în umărul stâng cu un plumb de al talianului. A luat iară sarcina grea a școlii, a instruit tineretul atât de frumos încât a putut da dovadă de rezultatele frumoase a activității sale în fața unui public număros.

S'a cântat cu aceasta ocaziune: Bine ați venit — „Trecut valea”, „Cole în valea dela meară”, „Dusur'a bădița dus”, „Reunetul văilor”, „Meri mândre” și „Eri am fost la popa în elacă”. S'au declamat poeziile: „Trei Doamne și toți trei”, „Rugămintea din urmă a soldatului ranit în războiu”, „Durerea mamei”, „Copilul și tatăl său”. S'a predat un trilog „Despre Iene”, dialogul comic „Țiganul la târg de vite” și pieza teatrală „Așa a fost să fie”.

Laudă li-se cavine școlarilor și mai ales tinerelor fetițe, cari au știut se prețuiască osteneala și și-au sădit în inimă învățăturile și povețele folositoare ale învățătorului lor, cu deosebire în pieza „Așa a fost să fie” reluările de bărbăți a fost jucate de fete și predate într'un mod vrednic de laudă.

Fil mângăiat iabite învățătorule, căci o altă medalie neperitoare, mult mai strălucitoare, decât cea de argint ți-ai câștigat în inimile tuturor dragostea și recunoștința poporului nostru.

Primire de elevi în școala ces. și reg. de cadeți. Pe anul prim al școlii ces. și reg. de cadeți (infanterie) din Sibiu, se primesc cu începerea anului școlar 1918/19 (mijlocul lui Septemvrie) aproximativ 50 tineri fizicește apti, cari cu 1 Septemvrie a. e.

au împlinit etatea de 14 ani, dar nu au trecut peste etatea de 17 ani, simțese în dânsii aplicare pentru chemarea militară, și au absolvat cu succes cel puțin suficient patru clase dela o școală medie sau patru clase civile. La rugări sunt a-se alătură nu numai atestatele de finea anului, ci și cele semestrale ale ultimilor trei ani (clasa 2, 3 și 4).

Petițiunile de primire pentru locuri de plătit sunt a-se înainta la comanda școlii, imediat după primirea testimoniuului dela finea anului școlar etrent, dar cel mult până în 8 Iulie st. n. Cererile necomplete, cari se înaintează totmai la termenul ultim, nu mai pot fi luate în considerație. Afară de aceasta trebuie alăturat fiecărei rugare o „coală de informație”, care se cere la vreme, încă înainte așternerii rugării, dela comanda școlii. Dupăce e umplută coala de informație, trebuie vădită de forul civil sau militar.

E de observat, că cereri, cari intenționează obținerea unui loc de tot gratuit, fondat din partea statului, sunt a-se înainta necondționat la ministerul reg. ung. de honvezi pentru apărarea țării, până la termenul hotărît, publicat în foaia oficioasă „Rendeletti Közlöny”.

Condițiunile de primire, cari cuprind totodată și forma rugării, examenele de primire și coala de informație se pot căpăta pe lângă trimiterea anticipativă de 50 fl. la școala de cadeți din Nagyszében.

Mulțămită publică. Cu ocazia reprezentăției teatrale, aranjate la 11 Maiu a. e. de „Reuniunea femeilor” și de „Casina română” s'au făcut următoarele contribuții pentru „Casa culturală”, ce se va înălța la Blaj: Dl. Dr. C. Circa, medic de regiment, Ioan Meldevan, notâr în Bebehalma, Dr. Ioan Maier, avocat în Aind, Firma Traian Novac și dna Kovács câte 20 cor.; dl. Dr. Eugen Solomon, medic 18 cor.; dl. locotenent Peculea, Dr. Ioan Pop, avocat, Dr. Ioan Christian, medic de ștab, Eugen Nicola, fabricant, câte 10 cor.; dl. Ioan Costin 9 cor.; dl. subloc. Mircea Pop și N. N. câte 8 cor.; dl. Sever Frânlă, preot în Ciufud, Nicolae Costea castelan, căpitanul I. F. Negruțiu inginer, câte 6 cor.; dl. Dr. Rohonczy medic, Firma Avrigeanu, Ovidiu Radeș, Șard, Victor Moldovan st. teolog, Ioan Maior director de demenii, Fűöp Gyula notâr Mánarada, subloc. Niculiță Pop, Ioniță Brat, preot în Pánade, câte 5 cor.; dl. stegar Traian Meseșan 4 cor.; dl. Valer Ioanov învățator, Victor Lațiu st. teolog, Sever Pop conducătorul Consumului, Traian Fodor, revizor arhidiecezan, Iuliu Bela mechanic, câte 3 cor.; dl. Dr. Cornel Ordace, avocat 2 cor.; Iosif Baciu mașinist la tren 1 cor. Pentru „Casina română” a contribuit dl. I. Br. Hodosiu, dir. de bancă 20 cor.

Tuturor contribuțiilor li-se exprimă în numele comitetelor „Reunții femeilor” și a „Casinei române” mulțămită sinceră.

N. F. Negruțiu Dr. Alex. Borsa
secretarul Reun. fem. secretarul Casinei rom.

Mulțămită publică.

Cu ocaziunea mutării la cele eterne a neuitatului nostru unchiu *Gavril* cândva Pop, canonic metrop. Prea V. Consistor metrop. Prea V. Capitu, Prea On. Corporațiuni dela toate institutele de învățământ, foarte mulți din loc și din afară, parte cu graiul viu, parte în scris și pe cale telegrafică și-au exprimat condolențele lor, pe calea aceasta le exprimăm mulțămitele noastre serbintii, precum și mulțimei, care a luat parte în mod imponent la înmormântare în frunte cu Prea V. părinți, cari au participat ca preoți înmormântători, dlor teologi, cari au cântat și citit la capul celui repausat în trei zile.

Dumnezeu le răsplătească la toți și toate cu darurile sale cele bogate.

În numele tuturor rudeniilor:

B. Podoabă.

Posta Bedaețiunii.

M. O. Pentru a conduce un ziar românesc, e necesar să dispui nu numai de o temeinică erudiție, ci și de un fin simț, că ce e de publicat și în ce formă. Noi în polemii nu bucurăm întrâm, căci suntem sătui de discuții cu oameni, ce cred, că numai de tipar și hârtie e nevoie, ca ziarul să fie făcut. Trimite-o mai bine cui îi sună, la „Calea Victiei”.

Proprietar, editor și Redactor responsabil:
Ioan Suciu.

Prospect.

În conformitate cu raportul nostru către adunarea generală ținută la 28 Februarie 1918, ne luăm voie a pune la dispoziție pentru cumpărare în primul rând acționarilor institutului acțiunile din emisiunea a treia neoptate la timpul său pe lângă condițiunile următoare:

1. Prețul unei acții se fixează în suma de 220 cor. adică două sute douăzeci coroane și este a se plăti în patru rate la termenii următori:

cel mult până la 30 Iunie 1918	70 cor.
cel mult până la 31 August 1918	50 »
cel mult până la 30 Octomvrie 1918	50 »
și cel mult până la 15 Decemvrie 1918	50 »

De sine înțeles, că fiecare acționar poate plăti și mai multe rate, sau chiar și întreg prețul deodată, ce ar fi și de dorit pentru evitarea multelor corespondențe, cari adeseori sufer întârziare din cauza comunicației atât de greoaie.

2. Acțiunile se vor elibera imediat după achitarea prețului întreg al acelor, până atunci plătitre făcute se vor evita în titlul provizori. Asemenea numai după achitarea tuturor ratelor vor participa proprietarii acestor acții la toate beneficiile și se vor bucura de toate drepturile ce posed acționarilor vechi.

După acțiunile întreg plătite până la 15 Decemvrie 1918 cu începutul de 1 Ianuarie 1919 se va da dividendul regulat provăzută în §-ul 61 din statute, iar până atunci după ratele achitate se vor plăti interese de 4%.

După ratele restante se vor calcula 5% interese de întârziere.

3. Numărul acțiilor, cari se pot subscrie, respective cumpăra, nu se limitează, iară pentru legitimarea calității de acționar cu privire la serviciul poștal greoi și costisitor nu se recere trimiterea acțiilor ce le posed la adresa institutului, ci îndreptățirea la cumpărare o va stabili direcțiunea pe baza datelor, de cari va dispune.

4. Terminul de subscriere, respective pentru cumpărarea acțiilor se fixează dela 1 Maiu până la 30 Iunie 1918 cu aceea, că fiecare acționar deodată cu coala de subscriere va avea să trimită până la acest termen la adresa institutului cel puțin rata primă de 70 coroane dela fiecare acție.

5. Direcțiunea își rezervă dreptul, că la caz, când s'ar subscrie mai multe acții, de câte li stau la dispoziție din emisiunea a treia, să reducă proporționat numărul acțiilor subscrise pe baza acestui prospect, sau dacă va afla de bine să propună adunării generale urcarea capitalului la suma subscrisă. Eventuala reducere se va efectui în primul rând dintre acțiunile, a căror preț să plătește numai în rate.

De sine se înțelege, că la caz de reducere, sumele plătite în prețul acțiilor se vor restitui împreună cu interesele de 4%, ale acelor, calculate dela ziua plătirii.

Oradea-mare—Nagyvárad, la 16 Apr. 1918.

Direcțiunea institutului de credit și economii:

„BIHOREANA”.